

Šta ti misliš?
Šta ti možeš da
promeniš?

VLADA

SKUPŠTINA

Država

PREDSEKAR

Ustav
AMANDMAN?

Šta to ustvari znači?

Ko piše zakone?

TVOJ

TVOJA

GLAS

BUDUĆNOST!

oebs

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija u Srbiji

oebs

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija u Srbiji

VLADA

SKUPŠTINA

PRESEDNIK

TVOJ GLAS - TVOJA BUDUĆNOST

Program "Tvoj glas-Tvoja budućnost" realizuje Narodna skupština Republike Srbije, u saradnji sa Vladom Republike Srbije i Generalnim sekretarijatom predsednika Republike, a uz podršku Misije OEBS u Srbiji. Publikacija "Tvoj glas-Tvoja budućnost" deo je istoimenog programa.

Napomena: Stavovi izrečeni u publikaciji pripadaju isključivo autorima i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Misije OEBS u Srbiji.

TVOJ GLAS - TVOJA BUDUĆNOST

Politika? Zašto bi trebalo da me interesuje?

Da li si ikada razmišljao/la kako će izgledati tvoja zemlja za deset ili petnaest godina i gde će biti tvoje mesto?

Da li ćeš živeti u zemlji u kojoj se poštuju ljudska prava, brine o životnoj sredini, bori protiv siromaštva ? Zemlji u kojoj su muškarci i žene jednaki? Zemlji koja će ti omogućiti da slobodno putuješ i upoznaješ svet?

Da li si razmišljao/la kako baš ti možeš da utičeš na sve to?

Sva ova pitanja deluju na tebe i ljude koje poznaješ, i sva ona na neki način imaju veze sa politikom.

Zato bi trebalo da te interesuje.

Šta ti misliš?

Šta ti misliš, koja su ključna pitanja danas? Da li te brine kako ćeš doći do posla koji bi voleo/la? Šta se dešava sa klimatskim promenama i globalnim zagrevanjem? Zdravstvom, obrazovanjem?

Vidiš, politika je deo svakodnevnog života tebe i ljudi do kojih ti je stalo..

Dobra vest je što ti možeš da utičeš da stvari budu bolje.

Šta ti možeš da promeniš?

Tvoj pogled na svet je jedinstven i jednako važan kao bilo čiji drugi. Svet u kome živimo se menja brzo i nemaš vremena da budeš nemi posmatrač. Sa sticanjem prava glasa, stičeš i moć da deluješ i menjaš.

Uključi se i oblikuj svoju budućnost.

Kako stvari funkcionišu?

Svaka demokratska zemlja zasnovana je na vladavini i poštovanju zakona. Od toga zavisi i tvoja budućnost. Da bi mogao/la da utičeš, moraš da znaš na koji način se u tvojoj zemlji donose zakoni i ko to čini.

Postoje tri ključne institucije na putu zakona. Vlada, koja je najčešći predlagач zakona. Narodna skupština, koja razmatra predlog zakona i donosi zakon i predsednik Republike, koji donosi ukaz o proglašenju zakona.

Na narednim stranicama saznaćeš nešto više o svakoj od navedenih institucija.

Na početku, upamti, sve počinje od tvog glasa. A, kako?

VLADA REPUBLIKE SRBIJE

Vlada Republike Srbije je najviši organ izvršne vlasti u Republici Srbiji.

Šta to ustvari znači?

To znači da Vlada:

- Utvrđuje i vodi politiku Republike Srbije u okviru Ustava i zakona i drugih opštih akata Narodne skupštine
- U okviru svojih nadležnosti, donosi uredbе i druge opšte akte radi izvršavanja zakona
- Predlaže Narodnoj skupštini zakone i druge opšte akte, odnosno daje mišljenje kada ih predlaže drugi predlagač

• Usmerava i usklađuje rad organa državne uprave i vrši nadzor nad njihovim radom.

Vlada je u okviru svojih nadležnosti samostalna. Za politiku Republike Srbije i izvršavanje zakona i drugih opštih akata, Vlada je odgovorna Narodnoj skupštini. Vladu čine predsednik Vlade, jedan ili više podpredsednika i ministri.

Kako se postaje predsednik Vlade, a kako ministar?

Kandidat za predsednika Vlade, Narodnoj skupštini predlaže predsednik Republike nakon što sasluša mišljenja predstavnika izabranih izbornih lista, po okončanju izbora (na kojima i ti odlučuješ!). Kandidat za predsednika Vlade iznosi program Vlade Narodnoj skupštini („ekspozе premijera“) i predlaže Vladin sastav (predlaže ministre), a nakon toga Narodna skupština glasa o programu i izboru predsednika i članova Vlade, odnosno ministara.

Zgrada Vlade Republike Srbije podignuta je između 1926. i 1928. Prvobitno je bila zgrada Ministarstva finansija Kraljevine Jugoslavije. Zgrada je delo arhitekta Nikolaja Krasnova i predstavlja značajan spomenik graditeljske kulture kod nas.

VLADA REPUBLIKE SRBIJE

Predsednik Vlade se stara o jedinstvu političkog delovanja Vlade, usklađuje rad članova Vlade, predstavlja Vladu, saziva i vodi njene sednice.

Vlada odlukom osniva javna preduzeća, ustanove i druge organizacije, preduzima mere i uređuje pitanja od opšteg značaja i odlučuje o drugim stvarima za koje je zakonom ili uredbom određeno da ih Vlada uređuje odlukom. Vlada u svom delovanju vrši i druge poslove određene Ustavom i zakonom.

Evo još nekoliko činjenica o Vladi ...

Mandat Vlade traje do isteka mandata Narodne skupštine koja ju je izabrala, s tim što Ustav propisuje kada mandat Vlade prestaje i pre isteka vremena na koje je izabrana.

Vlada odluke donosi na sednici većinom glasova svih članova Vlade. Način rada i odlučivanja Vlade i akti koje donosi predsednika Vlade, detaljnije se uređuju Poslovníkom Vlade.

○ O primeni Poslovníka stara se Generalni sekretar Vlade.

○ Organima državne uprave, saglasno Poslovníku Vlade, smatraju se ministarstva, posebne organizacije i službe Vlade.

I, što je vrlo važno, rad Vlade je javan.

Ukoliko želiš da saznaš više o Vladi, možeš posetiti www.srbija.gov.rs

Nakon što si saznao/la nešto više o institucijama koje učestvuju u zakonodavnom procesu, evo kako putuje predlog zakona do konačnog stupanja na snagu. Videćeš da je reč o složenom i strogo kontrolisanom postupku, jer je to nužno, s obzirom da usvojeni zakon kad stupi na snagu utiče na živote svih nas.

NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

Šta radi Skupština?

Narodna skupština donosi zakone. Osim toga ona je jedina ovlašćena institucija koja donosi i menja Ustav.

Narodna skupština ima i nadzornu ulogu. Ona kontrolishe kako Vlada izvršava zakone i druge opšte akte Narodne skupštine.

Pored ovoga, Narodna skupština bira i razrešava Vladu, raspisuje referendume, potvrđuje međunarodne ugovore, odlučuje o ratu i miru...

Prema tome, Narodna skupština je najvažniji državni organ.

Ko su narodni poslanici?

Narodna skupština je mesto gde rade legitimni, izabrani predstavnici naroda - narodni poslanici.

Pravo da biraju narodne poslanike ili da se kandiduju da budu birani kao narodni poslanici, imaju svi državljani Srbije sa navršenih 18 godina života.

Građani na tajnim i neposrednim izborima biraju narodne poslanike. I ti ćeš kada napuniš 18 godina steći ovo pravo.

Nakon završenih izbora, pravo da učestvuju u raspodeli mandata imaju samo one izborne liste koje su osvojile najmanje pet posto od ukupnog broja glasova birača koji su glasali. Za stranke koje okupljaju nacionalne manjine važe posebna pravila.

Osim toga, na svakoj izbornoj listi mora biti najmanje 30 posto žena.

Od trenutka kad stupe na dužnost, narodni poslanici imaju

Dom Narodne skupštine građen je u periodu od 1907. do 1936. Idejni projekat delo je arhitekta Jovana Ilkića, a objekat je dovršio Rus Nikolaj Krasnov. Dom Narodne skupštine je jedan od najlepših primera neoklasicističke arhitekture kod nas.

NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

odgovornost prema stranci koja ih je kandidovala, ali i prema građanima koji su ih izabrali.

Kako ti možeš postati narodni poslanik?

Jedini potreban uslov da se kandiduješ na izborima za narodne poslanike je da si državljanin Srbije i da imaš navršениh 18 godina života. Možeš da se kandiduješ ispred neke političke partije čije stavove deliš ili ispred grupe građana, ukoliko sakupiš dovoljno potpisa za kandidaturu, a potrebno je 10000.

Kako izgleda skupštinski život?

U pauzama sednica u hodnicima Narodne skupštine je veoma živo, mogu se videti narodni poslanici, novinari i zaposleni u skupštinskim službama. Sednice se, uobičajeno, održavaju od 10 časova ujutru do 18 časova popodne.

U pauzama narodni poslanici održavaju konferencije za novinare, imaju sastanke poslaničkih grupa, sednice odbora, borave u biblioteci ili Istraživačkom centru.

Ukoliko želiš da saznaš više o Narodnoj skupštini, možeš posetiti adresu www.parlament.rs

Ovim putem možeš dobiti i materijal neophodan da u tvojoj školi, sa tvojim drugovima i profesorima, simuliraš celokupnu sednicu Narodne skupštine i praktično saznaš kako se donose zakoni.

Ukoliko ti i tvoji drugovi želite da posetite Narodnu skupštinu, porazgovarate sa narodnim poslanicima ili pratite sednicu Skupštine, možete se obratiti na telefon 011 3026 100 ili e-mejlom na r.dinic@parlament.rs

Predsednik Republike

Kako se bira Predsednik?

Za predsednika Republike Srbije može se kanidovati svaki punoletan i poslovno sposoban državljanin Srbije koji svojim potpisima podrži 10 000 birača.

Izbore za novog predsednika Republike raspisuje predsednik Narodne skupštine 90 dana pre isteka

mandata aktuelnog predsednika Republike, tako da se izbori okončaju u narednih 60 dana, u skladu sa zakonom.

Mandat predsednika Republike traje 5 godina i počinje da teče od dana polaganja zakletve pred Narodnom skupštinom.

Evo i teksta zakletve koju predsednik Republike polaže:

„Zaklinjem se da ću sve svoje snage posvetiti očuvanju suverenosti i celine teritorije Republike Srbije, uključujući i Kosovo i Metohiju kao njen sastavni deo, kao i ostvarivanju ljudskih i manjinskih prava i sloboda, poštovanju i odbrani Ustava i zakona, očuvanju mira i blagostanja svih građana Republike Srbije i da ću savesno i odgovorno ispunjavati sve svoje dužnosti“

Kada bi ti bio/la predsednik/ca, evo šta bi sve morao/la da radiš:

- Predstavljaš Republiku Srbiju u zemlji i inostranstvu
- Postavljaš i opozivaš ukazom ambasadore Republike Srbije na osnovu predloga Vlade
 - Primaš akreditivna i opozivna pisma stranih diplomatskih predstavnika
 - Komanduješ Vojskom Srbije
 - Predlažeš Narodnoj skupštini kandidata za predsednika Vlade, pošto saslušais mišljenje predstavnika izabranih izbornih lista
 - Predlažeš Narodnoj skupštini nosioce funkcija, u skladu sa Ustavom i zakonom
 - Ukazom proglašavaš zakone, u skladu sa Ustavom
 - Daješ pomilovanja i odlikovanja

... i još mnogo, mnogo toga.

Predsednik Republike radi u zdanju Novog dvora. Novi dvor je projektovao Stojan Titelbah, i građen je od 1911. do 1922. Zdanje je reprezentativni primer akademске arhitekture kod nas. Teško je stradalo u oba rata, zbog čega danas ima značajno izmenjen izgled.

Dakle, kao što vidiš, to je vrlo
zahtevan i odgovoran posao!
Ukoliko želiš da saznaš više o
predsedniku države poseti adresu

www.predsednik.rs

Šta još treba da znaš...

Pre svega, šta je to zakon i
zašto se zakoni donose?

Zakon je opšti normativni akt
države kojim se regulišu
društveni odnosi koji nastaju
u svim oblastima života.

Ko piše zakone?

Zakone pišu pravnici,
profesori prava, stručnjaci iz
raznih oblasti, naučni radnici
i drugi koji mogu uticati da
predlog zakona bude što
bolji.

Ko može da predlaže zakone?

Postoji 6 ovlašćenih predlagača zakona, i to

- Vlada Republike Srbije
- Svaki narodni poslanik
- Skupština autonomne pokrajine
- Zaštitnik građana (iz svoje nadležnosti)
- Narodna banka (iz svoje nadležnosti) i
- Najmanje 30 000 birača (građanska inicijativa)

U praksi, daleko najčešći predlagač zakona je Vlada Republike
Srbije, tj. njena ministarstva.

Kome se upućuje predlog zakona?

Vlada Republike Srbije (ili neki drugi ovlašćeni predlagač) tekst
predloga zakona upućuje Narodnoj skupštini.
Predsednik Narodne skupštine, odmah po prijemu, tekst predloga
zakona upućuje svim narodnim poslanicima i nadležnim
skupštinskim odborima.

Šta još treba da znaš...

Šta su to odbori Narodne skupštine?

Odbori su radna tela Narodne skupštine koja se formiraju radi efikasnijeg rada. Članovi odbora su narodni poslanici i svaki odbor ima svoju nadležnost (npr. Odbor za poljoprivredu, Odbor za zdravstvo, Zakonodavni odbor, Odbor za finansije itd.). Odbori razmatraju predlog zakona iz svoje nadležnosti i daju mišljenje.

Šta se događa sa predlogom zakona potom?

Potom se predlog zakona stavlja na dnevni red sednice Narodne skupštine, kako bi bio razmatran i poboljšan amandmanima, pre glasanja o njegovom usvajanju.

Šta su to amandmani?

Amandmani su predlozi za dopunu ili izmenu predloga zakona koji je na dnevnom redu. Predlagači amandmana mogu biti svi narodni

poslanici, skupštinski odbori, ali i Zaštitnik građana i Narodna banka. Predlagač amandmana može biti i Vlada, bez obzira da li je upravo ona predložila zakon ili nije.

Amandmani se podnose da bi tekst predloga zakona bio što boji.

Ako predlagač zakona i nadležni odbor prihvate amandman, on postaje sastavni deo teksta predloga zakona.

Šta je „pretpres u načelu“ predloga zakona?

Kada narodni poslanici odlučuju da li uopšte ima potrebe za usvajanjem predloženog zakona ili smatraju da je ta oblast društvenog života već dovoljno zakonski uređena to se zove pretpres u načelu.

Šta je „pretres u pojedinostima“ predloga zakona?

Pretres u pojedinostima označava raspravu o svakom članu predloga zakona i svakom od njegovih amandmana.

Šta je „Dan za glasanje“?

Narodna skupština odlučuje o predlozima zakona u načelu, pojedinostima i u celini, u Danu za glasanje. Tek kad predlog zakona bude prihvaćen u načelu, Narodna skupština prelazi na odlučivanje o amandmanima. Na kraju - poslanici glasaju o predlogu zakona u celini.

Koliko glasova „za“ je potrebno da bi zakon bio izglasan?

Većinom glasova svih narodnih poslanika (126, jer ih ukupno ima 250) Narodna skupština odlučuje o zakonima kojima se uređuju

najvažnije oblasti društvenog i državnog života. U ostalim slučajevima dovoljno je da „za“ glasa većina od prisutnih narodnih poslanika, pod uslovom da je prisutno najmanje 126.

Šta je proglašenje zakona i ko to čini?

Narodna skupština izglasani zakon dostavlja predsedniku Republike koji ga proglašava. Predsednik Republike zakon proglašava donošenjem ukaza.

Pre nego što stupi na snagu izglasani zakon kao i ukaz kojim je proglašen se objavljuju u „Službenom glasniku Republike Srbije“ Zakon obično stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja.

Eto kako izgleda put zakona u našoj zemlji. Međutim, postoji još mnogo detalja u ovom složenom postupku. Na primer, kako se donose zakoni po hitnom postupku, šta ako predsednik odbije da proglaši zakon koji je izglasala Narodna skupština, šta ako postoji sumnja da zakon nije u skladu sa Ustavom itd.?

Ukoliko želiš da saznaš više o svim ovim detaljima, možeš doći u neku od ove tri institucije i na licu mesta dobiti odgovore na tvoja pitanja.

Kao što vidiš, sve počinje od tvog glasa i od tvog glasa sve zavisi: ko će donositi zakone u tvoje ime i kako će izgledati ti zakoni.

Čitav zakonodavni proces započinje izborima, na kojima ti daješ svoj glas.

Da bi tvoja budućnost bila onakva kakvu želiš, moraš se uključiti.

Ne zaboravi!

TVOJ GLAS - TVOJA BUDUĆNOST

Tvoj
TVOJA
GLAS BUĐUĆNOST!